Městské muzeum a galerie Dačice

www.muzeumdacice.cz

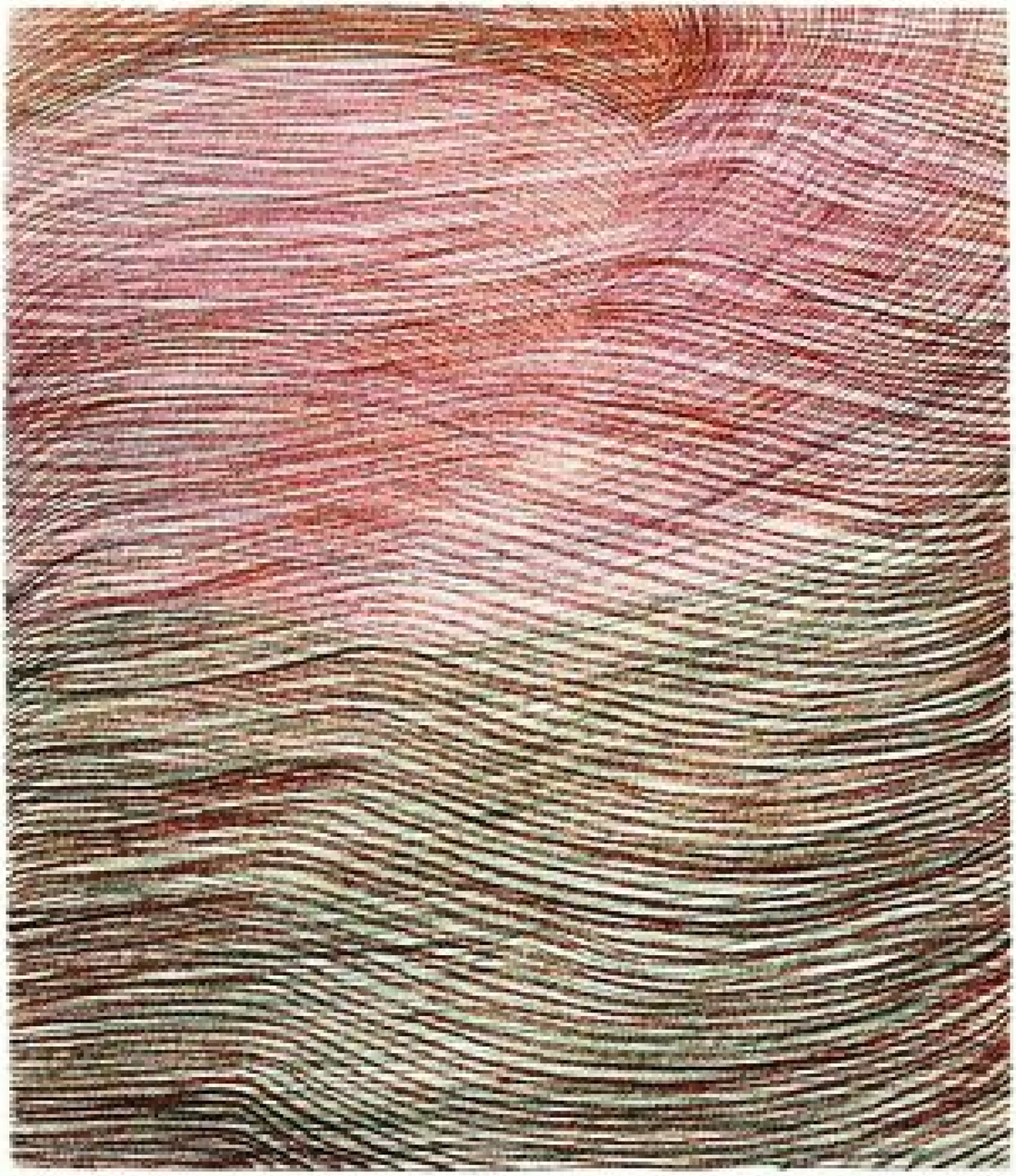

Z. Šplíchal: Červená náloda

Zdeněk Šplíchal

a hosté

Antonín Kanta, Miroslav Štěpánek

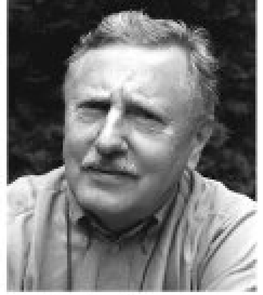

ZDENĚK ŠPLÍCHAL se narodil 20. 11. 1948 v Třebíči. Vystudoval v 90. letech 20. století obor Výtvarná kultura na Teologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. V 80. letech absolvoval školu výtvarného myšlení Igora Zhoře. V 60. letech byl spoluzakladatelem výtvarné Skupiny 4, dále je členem TT klubu Brno, Klubu konkretistů II ČR, Sdružení výtvarných umělců Vysočiny, Unie výtvarných umělců ČR. Jeho tvorba je rozsáhlá – zahrnuje oblast kresby, malby, grafiky a zabývá se konceptuální a minimalistickou tvorbou. Autor prošel cestou od krajinářské tvorby v polovině 60. let přes novou figuraci a geometrickou abstrakci, až k jeho současné svébytné poloze tvorby. V posledních letech vytváří převážně výtvarné cykly, které na sebe zcela přirozeně navazují. Účastnil se více než 50 kolektivních výstav doma i v zahraničí a od roku 1980 uspořádal celkem 30 samostatných výstav v České republice (např. Praha, Brno, Třebíč, Hradec Králové, Jihlava, Žďár nad Sázavou, Prostějov, Nové Město na Moravě, Znojmo, Litvínov). Za svou grafickou tvorbu získal několik ocenění, naposledy v roce 2008 na IV. Rokycanském mezinárodním bienále grafiky. Provedl několik výtvarných realizací, z nich nejznámější je „Trnová koruna" a „Církev" pro kryptu baziliky Sv. Prokopa v Třebíči (1996) a také Památník Josefa Zvěřiny ve Stříteži u Třebíče (2003). Jeho tvorba je zastoupena ve veřejných sbírkách: Jazzová sekce-Artforum Praha, Galerie výtvarného umění v Ostravě, Městská galerie Břeclav, Horácké galerie v Novém Městě na Moravě, Galerie Malovaný dům Třebíč, Muzeum Vysočiny Třebíč, Galerie Smečky Praha, PNP – kabinet ex libris Chrudim, Muzeum Dr. B. Horáka Rokycany, Oblastní galerie Vysočiny Jihlava a v mnoha soukromých sbírkách v České republice a v zahraničí.
Zdeněk Šplíchal žije a pracuje v Třebíči.
Ateliér: Riegrova 42, 674 01 Třebíč, e-mail: splichal@ssremesel.cz,
web: splichal.110mb.com, telefon 732 661 713.

ANTONÍN KANTA se narodil 26. 11. 1952 ve Žďáru nad Sázavou. Vystudoval Institut výtvarné fotografie Praha. Je členem Klubu výtvarných umělců Horácka, Sdružení Q Brno, Unie výtvarných umělců ČR.
Od počátku tvorby se věnoval reportážní fotografii, ale postupně zjišťoval, že jeho tvorba se musí ubírat jiným směrem. Stále častěji se objevovalo užívání geometrie vedle aktů a abstraktní fotografie. V tvorbě se objevují různé struktury, velké detaily na pokraji makrofotografie. Užívá toho nejbližšího materiálu, s kterým každý přichází do styku. Černobílá fotografie má své pevné místo, ale vedle ní jsou i kolorované a barevné fotografie. V současné době se vedle fotografie věnuje kolážím, asamblážím i grafice. Tvorba Kanty se odehrává v cyklech.
Uspořádal 42 samostatných výstav v České republice (např. Žďár nad Sázavou, Nové Město na Moravě, Zlín, Ostrava, Praha, Třebíč, Dačice, Blansko, Plzeň, Karviná,…) a zúčastnil se 65 kolektivních výstav v ČR, Dánsku, Polsku a Portugalsku.
Je zastoupen ve sbírkách Moravské galerie Brno, Národního muzea fotografie Jindřichův Hradec, Galerie umělecké fotografie Moravská Třebová, Galerie V.E.G. Třebíč, Galerie Malovaný dům Třebíč a v četných soukromých sbírkách. Dále byly jeho fotografie otištěny v publikacích, časopisech a denním tisku.
Antonín Kanta žije a pracuje v Hamrech nad Sázavou.
Ateliér: Hamry nad Sázavou 314, 591 01, e-mail: fotokanta@seznam.cz,
web: fotokanta.cz, telefon 737 779 929.

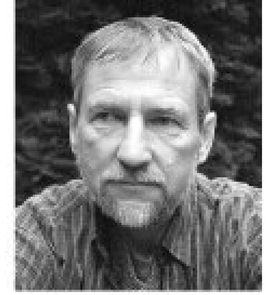

MIROSLAV ŠTĚPÁNEK se narodil 7. 1. 1953 ve Velkém Meziříčí. Na základě vlastních dlouholetých zkušeností v řemesle pocítil v roce 1979 potřebu samostatně tvořit. Po vyučení v oboru utváření kovů se vzdělával na soukromých výtvarných studiích.
V roce 1973 zakládá výtvarnou skupinu „Dva albatros", dále je členem Unie výtvarných umělců ČR, Klubu výtvarných umělců Horácka, TT klubu Brno.
Nejbližší je mu tvarosloví kubismu a oproštěnost funkcionalismu. Proto jeho vyjadřování v materiálu je minimalistické.
Ve šperku pracuje s nerez ocelí v kombinaci s barevnými i drahými kovy, s nerosty, vzácnými i netradičními. Fosílie a sklo používá také v objektech a designu kovového nábytku.
Dále se realizuje v architektuře, jak v interiéru, tak exteriéru. Zvláště pak má rád funerální architekturu.
Pro současnou oděvní módu používá kov tak, že se stává součástí oděvu.
Zúčastnil se sedmi desítek kolektivních výstav, pětatřiceti samostatných.
Je zastoupen ve sbírkách: Moravská galerie Brno, Uměleckoprůmyslové muzeum Praha, Soukromá sbírka prstenů Alice a Louis Koch (Švýcarsko), Muzeum skla a bižuterie Jablonec nad Nisou, Galerie V.E.G. Třebíč, soukromá sbírka galerie Bašta Velké Meziříčí, Horácká galerie Nové Město na Moravě a v mnoha soukromých sbírkách v zahraničí.
Miroslav Štěpánek žije a pracuje ve Velkém Meziříčí.
Ateliér: Bezděkov 205/15, 594 01 Velké Meziříčí, e-mail: mh.stepanek@seznam.cz,
web: stepanek.iglu.cz, telefon 775 075 759.

ZDENĚK ŠPLÍCHAL a hosté
MĚSTSKÉ MUZEUM A GALERIE V DAČICÍCH

Zdeněk Šplíchal se svou tvorbou v Dačicích představuje poprvé. Místnímu publiku se tak otevírá možnost nahlédnout do rozjímavě poetického světa třebíčského výtvarníka, který po celý život do výtvarné podoby přenáší reflexi úvah o základních životních principech, elementárních vztazích v přírodě i o nás samých.

Počátky jeho aktivního hledání výtvarného výrazu spadají do první poloviny šedesátých let, kdy československá výtvarná tvorba zažívala po delším nuceném útlumu bouřlivý rozkvět. Plnými doušky nasávala vše nové, co se za posledních dvacet let na poli výtvarného umění ve světě objevilo. Počáteční pasivní přejímání vnějších vlivů se brzy přetavilo v nadšení z vlastního objevování a duchem doby se stal experiment.

V třebíčském kulturním prostředí v této době působila výrazná tvůrčí osobnost Ladislava Nováka, experimentujícího výtvarníka a básníka širokého kulturního rozhledu a dosahu. Brzy se kolem něj soustředila skupina mladých umělců, kteří usilovně hledali moderní výtvarný jazyk. Ladislav Novák se jim stal v rovině výtvarného myšlení zářivou inspirací, v níž nalézali prvotní sílu pro vlastní umělecké výboje.

Skupina 4, jak se tito mladí tvůrci nazvali, má společné surrealistické východisko. Nejedná se však o surrealismus, jak ho známe z třicátých let dvacátého století. Tematika snů a lidského podvědomí je nyní interpretována dobově moderními technikami a postupy a jak již bylo řečeno, experimenty. V počáteční tvorbě Zdeňka Šplíchala lze vypozorovat, kromě Novákových vlivů, též ozvuky díla Mikuláše Medka, Jiřího Koláře, ale i výrazných zahraničních autorů, tak, jak se snažil analyzovat jejich výtvarné poselství.

Od sedmdesátých let bylo živnou půdou jeho uměleckého zrání přátelství s Jiřím Valochem, výtvarným teoretikem Klubu konkretistů. Tato vazba na konkretisty Šplíchalovi pomohla nalézt adekvátní vyjádření filozofického zkoumání základních elementů světa v analýze symbolických a výtvarných hodnot geometrických tvarů. V osmdesátých letech Šplíchal absolvoval školu výtvarného myšlení Igora Zhoře, dalšího brněnského uměleckého teoretika. I tato vazba měla na Šplíchalovu tvorbu výrazný vliv. Z pole abstraktní tvorby se přesunul k figurativní tematice, která dává zřetelněji vyniknout humanistickým hodnotám.

Postupem času Zdeněk Šplíchal nalezl vlastní výtvarný jazyk, který se sice neustále proměňuje a inovuje, přesto si uchovává charakteristické rysy a jedinečný rukopis kultivovaného výrazu a ukázněné formy. Pohybuje se od vizuálních experimentů, přes abstraktní tvorbu, až k malbě figurativní a krajinářské, od racionálních studií až k spontánní expresi. Šplíchal má jedinečný dar stejně důsledně racionálně zkoumat geometrické elementy jako tuto rozumovou polohu zcela opustit a nechat expresivním způsobem promlouvat podvědomí. Tato rovnováha racionálního a emocionálního přístupu v tvorbě je Šplíchalovou výraznou předností. A právě díky ní vyznívají jeho výtvarné úvahy nad střetáváním řádu a chaosu, jejichž vzájemná konfrontace je jedním z častých témat jeho děl, velmi působivě.

Na výstavě můžeme vidět jak výběr z několika starších obrazových cyklů Zdeňka Šplíchala, tak také letmý výňatek z jeho tvorby současné. Figurativní tvorba je zde zastoupena výňatkem z cyklu Eva, který kombinací barevných forem evokuje pohled do lidské duše, meditativní rozjímaní o člověku. V podstatě surrealistická koncepce se zde slučuje s abstraktní studií výtvarných forem a působením barev. Pro autora charakteristické je významově citlivé užití geometrie. Základní matematický element doplněný barevnou hrou nalezneme též v druhé řadě obrazů zde zastoupených. Tyto již plně abstraktní kompozice otevírají prostor k bohaté emotivně barevné imaginaci, jasnozřivý průhled do nezemských sférických světů. Sloučení vizuálně formální studie s hlubší filozofickou úvahou je pro autora signifikantní. Můžeme se s ním setkat i v černobílém cyklu Katedrály nebo v obrazové sérii Cesty. Autor ve své tvorbě dokáže též reflektovat tiše citlivou impresivní lyriku, jak můžeme v ukázkách z cyklu Nálady nebo Bílé básně. Pečlivé studium uměleckého odkazu předchozích staletí vyústilo v cyklu Staří mistři, který se pokouší o osobní interpretaci sobě vlastní geometrickou formou. Podněcuje k úvaze o vývoji umění, vztahu historického a moderního výtvarného jazyka. Podobný přístup se uplatňuje i u interpretací fotografií Františka Drtikola.

Jedním z autorových nejnovějších cyklů je jeho výtvarná spolupráce se žďárským fotografem Antonínem Kantou. Opět jako u interpretací starých mistrů Zdeněk Šplíchal používá předlohy uměleckého díla jiného autora, tentokrát svého kolegy a přítele. Zatímco však u dřívějších interpretací šlo spíše o analýzu, zde se jedná o volnou inspiraci původním dílem, jeho doplněním a přetvořením. Nápad vytvořit cyklus této společné invence vznikl nejspíše na jednom z každoročním výtvarných sympozií ve Stříteži u Třebíče, kterých je Zdeněk Šplíchal iniciátorem. Autoři sobě blízcí se zde scházejí, aby vzájemně konfrontovali své aktuální výtvarné výdobytky. Atmosféra těchto setkání je jedinečná ve vzájemné otevřenosti, komunikativnosti a spolupráci. Umělci zde například tvoří společně jedno umělecké dílo ve vzájemné interakci na výtvarné podněty kolegů. Antonín Kanta patří k těm fotografům, kteří ctí fotografické řemeslo v jeho klasické podobě. Část jeho díla je zaměřena na fotografie citlivě nalezených detailů skutečných předmětů či ploch, jež jsou ve svém vyznění estetickou kreací abstraktních forem a barev. Zdeněk Šplíchal pro svou malířskou interpretaci zvolil soubory Kantových fotografií aktů, geometrických forem a rastrů. Jedním z účastníků stříteženských setkání je meziříčský šperkař a výtvarník v oboru kovu Miroslav Štěpánek. Jeho formálně čisté a vytříbené plastiky doplňují komunikativní soubory děl Zdeňka Šplíchala a Antonína Kanty.

Dačická výstava si neklade za cíl, a ani zdaleka nemůže, postihnout šíři nebo vývoj výtvarné tvorby Zdeňka Šplíchala. Jedná se tedy spíše o jakýsi komorní pohled do výtvarníkova světa, stručné představení charakteru autorovy tvorby obohacené o ukázky z díla jeho přátel a uměleckých souputníků.

Daniel Novák